

๓. ภิกขุพัฒนามปัญหา ๓๓

พระราชชาตรีถามว่า "พระผู้เป็นเจ้าของนาคเสน พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงภาสิตแล้ว แม้ซึ่งพระพุทฺธพจน์นี้ว่า 'เราตถาคตไม่มีความโกรธ เป็นผู้ปราศจากโทสะดังตะปูตรึงจิตแล้ว,' ภายหลังพระตถาคตทรงประณามพระเถระสารีบุตร และพระเถระโมคคัลลานะทั้งหลายกับทั้งบริษัท. พระผู้เป็นเจ้าของนาคเสน พระตถาคตโกรธแล้วจึงประณามบริษัทหรือ หรือว่าพระตถาคตทรงยินดีแล้ว ประณามบริษัท; พระผู้เป็นเจ้าของนาคเสนก่อนว่า 'เหตุนี้ชื่อนี้.' ถ้าพระตถาคตโกรธแล้วประณามบริษัท, ถ้าอย่างนั้น ความโกรธของพระตถาคตยังไม่เป็นไปล่วงได้แล้ว. ถ้าว่าพระตถาคตทรงยินดีแล้ว ประณาม, ถ้าอย่างนั้นพระตถาคตเจ้าไม่รู้ประณามแล้ว เพราะเหตุไม่ใช่วัตถุ. ปัญหาเมื่อนั้นสองเงื่อนมาถึงพระผู้เป็นเจ้าของแล้ว พระผู้เป็นเจ้าของฟังขยายให้แจ้งเถิด."

พระเถระเจ้าทูลว่า "ขอถวายพระพร พระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ได้ภาสิตแล้วซึ่งพระพุทฺธพจน์นี้ว่า 'เราตถาคตไม่มีความโกรธ เป็นผู้ปราศจากโทสะดังตะปูตรึงจิตแล้ว.' อนึ่งพระองค์ทรงประณามพระเถระสารีบุตรและพระเถระโมคคัลลานะทั้งหลายกับทั้งบริษัท. ก็แหละการประณามนั้นจะทรงประณามด้วยความโกรธก็หาไม่."

ขอถวายพระพร บุรุษในโลกนี้ บางคนพลาดล้มลงที่รากไม้หรือที่ตอ หรือที่ศิลา หรือที่กระเบื้อง หรือที่ภาคพื้นอันไม่เรียบ หรือที่เปือกตมในแผ่นดินใหญ่, เขาก็ แผ่นดินใหญ่โกรธแล้วจึงให้บุรุษนั้นล้มลงหรือ?"

ร. "หาไม่ได้ ความโกรธหรือความเลื่อมใสของแผ่นดินใหญ่ไม่มี, แผ่นดินใหญ่พ้นแล้วจากความเอ็นดูและซึ่งเคียด, บุรุษนั้นพลาดล้มแล้วเองนั่นเทียว."

ถ. "ขอถวายพระพร ความโกรธหรือความเลื่อมใส ย่อมไม่มีแต่พระตถาคตทั้งหลาย, พระตถาคตองค์อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายพ้นแล้วจากความเอ็นดูและซึ่งเคียด, พระเถระทั้งหลายเหล่านั้น พระองค์ทรงประณามขับไล่แล้ว เพราะความผิดของตนที่ตนกระทำแล้วเองที่เดียวโดยแท้แล ฉะนั้น. อุปมาเหมือนบุคคลที่พลาดจากแผ่นดินล้มลง ฉนั้นใด, บุคคลที่พลาดแล้วในพระศาสนาอันประเสริฐของพระพุทฺธเจ้าผู้ชนะแล้ว พระองค์ทรงประณามเสีย ฉนั้นนั่น; อนึ่ง ชากศพที่ตายแล้วในมหาสมุทร ๆ ย่อมซัดขึ้น ฉนั้นใด, บุคคลพลาดแล้วในพระศาสนาอันประเสริฐของพระพุทฺธเจ้าผู้ชนะแล้ว พระองค์ทรงประณามเสีย ฉนั้นนั่น."

ขอถวายพระพร พระตถาคตทรงประณามพระเถระทั้งหลายเหล่านั้นเพราะเหตุไร พระองค์ใคร่ประโยชน์ ใคร่ความเกื้อกูล ใคร่ความสุขใคร่ความหมดจดพิเศษแก่พระเถระทั้งหลายเหล่านั้นว่า 'ภิกขุ

ทั้งหลายเหล่านี้ จักพ้นจากความเกิด ความแก่ ความเจ็บ และความตาย ด้วยอุบายอย่างนี้' จึงทรง
ประณามขับไล่เสีย."

ร. "ดีละ พระผู้เป็นเจ้านาคเสน ช้่อวิสัยนาปัญหานั้นสม
อย่างนั้น, ข้าพเจ้ายอมรับอย่างนั้น."